

Ievērojami cilvēki Alsungas, Kuldīgas un Skrundas novadā

Novadnieku kalendārs 2012

Kalendārā iekļautas personas, kam 2012. gadā aprit apaļas 5 un 10 gadu jubilejas (50 gadi, 55, 60, 65, utt.)

Janvāris : **Oskars Kalpaks** (1882.06.01. Meirānu pag.-1919.06.03. Saldus apkaimē pie Airītēm, apbedīts Liepājā, pārapsēdīts Meirānu pag.). Pirms 130 gadiem dzimis militārs darbinieks, pulkvedis. Pirmais latviešu nacionālo bruņoto spēku virspavēlnieks. Beidzis Irkutskas junkuru skolu (1908). Piedalījies cīņās pie **Rudbāržiem**, 1919.g. vadījis **Skrundas** ieņemšanu, ar ko tika apturēta tālāka Sarkanās armijas virzīšanās Kurzemē. Apbalvots ar Lāčplēša kara ordeni, Krievijas Sv. Jura ordeni, Sv. Vladimira Ordeni, Sv. Staņislava ordeni un Sv. Annas ordeni.

Normunds Naumanis (1962). Pirms 50 gadiem dzimis teātra zinātnieks, žurnālists, kinokritiķis. Mācījies **Rudbāržu** astoņgadīgajā skolā, studējis Maskavas Valsts teātra institūtā (1980-1985). Strādā laikrakstā "Diena".

Aleksandrs Lange (1957.24.01. **Alsungā**). Pirms 55. gadiem dzimis inženieris, lauksaimnieks, sabiedriskais darbinieks. Beidzis **Kuldīgas** pamatskolu, mācījies Kandavas sovhoztehnikumā, studējis Latvijas Lauksaimniecības akadēmijā (1976-1981). Strādā **Kuldīgas** novada domē par priekšsēdētājas vietnieku. Apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeni, barikāžu dalībnieka piemiņas zīmi.

Auseklis Zihmanis (1932.30.01.Jelgava-2006.18.05. **Kuldīgā**.) Pirms 80 gadiem dzimis fotogrāfs. 1944.g. pārcēlies uz **Kuldīgu**. Strādājis dažādos darbos. Rīkojis foto darbu personālizstādes Latvijā, dažādās Padomju Savienības pilsētās. Darbu galvenā tēma bija – sievietes skaistums.

Februāris : **Kristaps Bahmanis** (1867.06.02. **Nīkrāces** pag. "Stirpaikos"-1942.12.03.) Pirms 145 gadiem dzimis publicists, skolotājs, žurnālists, otrās saeimas deputāts. Rakstījis "Vārdā", "Pēterburgas Avīzes", "Atbalsī" u.c. Iznākušas dažas brošūras ("Mazo cilvēku taupības augļi", "Grāmatu nozīme cilvēku dzīvē"). Sirsnība un nacionālistiska jūsmība ir viņa rakstu galvenās iezīmes.

Arnolds Plaudis (1927.02.02. **Skrundā**-2008.21.02. **Skrundā**) Pirms 85 gadiem dzimis scenogrāfs, filmu mākslinieks. 1962.g. beidzis Latvijas Valsts Mākslas akadēmijas glezniecības nodaļu teātra dekorāciju specialitātē. No 1960. gada strādājis par scenogrāfu vairākos teātros. Izstādēs piedalījies no 1962. gada. Strādājis Rīgas

kinostudijā. Kopš 1970. g. vadījis savu gleznošanas studiju.

Anna Zigfrīds Meierovics (1887.06.02.Durbē-1925.22.08.Sēmes pag., apbed. Rīgā.) Pirms 125 gadiem dzimis valsts darbinieks, diplomāts. Mācījies **Kabiles** pagastskolā. Rīgas Politehniskajā institūtā studējis tirdzniecību. 1918.g. 18. nov. ievēlēts par pirmo Latvijas Republikas ārlietu ministru. Apbalvots ar Lāčplēša kara ordeni, Triju Zvaigžņu ordeni, Francijas kara krustu, Igaunijas Brīvības krustu, Polijas ordeni "Polonia Restituta", un Vatikāna Sv. Silvestra ordeni.

Gothards Ketlers (1517.02.02.Vācijā-1587.17.05.Jelgavā). Pirms 495 gadiem dzimis pirmais Kurzemes un Zemgales hercogs. Ketleru dinastijas dibinātājs. Par savu rezidenci izvēlējās **Kuldīgas** pili (1596-1616). Pēc viņa priekšlikuma 1567.g. landtāgs nolēma celt 70 baznīcas. Viņa laikā Latvijas teritorijā tika izveidota evaņģēliski luteriskās baznīcas struktūra un pieņemts Baznīcas likums. Pie baznīcām ierīkoja astoņas skolas.

Matvejs Kadeks (1897.07.02.Dunalkas pag.-1950.11.09.Rīga) Pirms 150 gadiem dzimis ģeogrāfs, Baltijas skolotāju semināra audzēknis, Latvijas Zinātņu akadēmijas akadēmiķis. Dzīvojis **Kuldīgā** no 1913.-1919. gadam.

Skaidrīte Cihovska (1937.06.02.**Skrundas** ciemata "Ventaslīčos"). Pirms 75 gadiem dzimusi keramiķe. 1964. g. beigusi Latvijas Mākslas akadēmijas keramikas nodaļu. Izstādēs piedalās no 1958.gada.

Vilma Kalme (1932.11.02. **Alsungā**) Pirms 80 gadiem dzimusi valodniece valodniece. Beigusi Liepājas Pedagoģisko institūtu (1969). Liepājas Pedagoģijas Akadēmijas docente kopš 1971. gada. Pētījumi par vingrošanas terminoloģiju un mūsdienu latviešu valodas morfoloģiju. publicējusi ap 30 zinātnisku rakstu, sarakstījusi mācību grāmatas.

Marts : Vilma Delle (1892.15.03. Rīgā- 1980.08.01.**Rendas pag.**). Pirms 120 gadiem dzimusi rakstniece. No 1926. g. dzīvojusi **Lielrendas** pagasta "Dzelzāmuos". Rakstniece bija stāstu, un noveļu meistare, izcila bērnu rakstniece, darbos ir tipiska lauku dzīves tēlotāja, bagātīgi izmantota tautas valoda un folklorā.

Gunta Kraulere (1957.03.03.**Ēdoles** pag.) Pirms 55 gadiem dzimusi keramiķe, gleznotāja, dzejniece. Beigusi Latvijas Mākslas akadēmijas lietišķi dekoratīvās mākslas nodaļu 1986.gadā. Kopš 1984. gada piedalās izstādēs ar keramikas darbiem Latvijā un ārzemēs. Strādā par pasniedzēju Saldus mākslas skolā. Dzīvojusi arī **Rendas** pagastā.

Jānis Dimants (1902.18.03. **Vārmes** pag. Šķēdes muižā-1977.13.10. Dundagā, apbedīts Talsos, Jaunajos kapos). Pirms 110 gadiem dzimis rakstnieks. Publicējies žurnālos "Svari", "Dadzis", "Lauku Dzīve". Rakstījis stāstus, dzejoļus, humoreskas, kuros galvenā tematika ir zvejnieku ikdiena, jūra.

Meinards Mētelis (1947.22.03. **Gudenieku** pag.) Pirms 65 gadiem dzimis uzņēmējs. Pabeidzis Kazdangas sovhoztehnikumu (1968) tehniķa-mehāniķa specialitātē. Meža īpašnieku apvienības "Kurzemnieki" valdes loceklis, Zatlera reformu partijas biedrs, Kuldīgas nodaļas vadītājs. Ļeņina pieminēkļu kolekcionārs.

Jānis Puķe (1922.26.02.-2011.12.01 Salaspilī). Pirms 90 gadiem dzimis skolotājs, rakstnieks. Atmiņas par izsūtījuma laiku attēlojis grāmatā "Dzimis laimes kreklīnā" .Strādājis par fizikultūras skolotāju **Ēdolē, Kabilē**. Dzīvojis **Padures** pagasta "Keramikā".

Dzidra Lāce (1937.29.03. Saldus raj. Zvārdes pag.) Pirms 75 gadiem dzimusi gleznotāja, vēstures pētniece. Pabeigusi Rīgas pedagoģijas skolu. Bijusi bērnudārza "Pienenīte" audzinātāja **Kuldīgā**. Ir tēlotājas mākslas studijas "Kuldīgas paleta" dalībniece. **Kuldīgā** dzīvo no1967. gada.

Aprīlis : Zigfrīds Jamonts (1927.14.04. Aucē.-1996.23.08. **Kuldīgā**.) Pirms 85 gadiem dzimis gleznotājs. Uz **Kuldīgu** pārcēlies 1986. gadā. 1989. gada jūlijā notikusi viņa darbu pirmā personālizstāde. Bijis tēlotājas mākslas studijas "Kuldīgas paleta" biedrs.

Astrīda Puķe (1952.28.04. Ventspilī). Pirms 60 gadiem dzimusi dzejniece. Mācījusies **Ēdoles, Kabilēs** pamatskolā, beigusi V.Plūdoņa **Kuldīgas** ģimnāziju. Strādājusi dažādos darbos. Brīvā laikā raksta dzejoļus. Tagad dzīvo **Padures** pagastā.

Jānis Rīteris (1867.21.04.Ogres apr. Lauberes "Vēršos"-1945.24.04. **Kuldīgas apr. Kurmāles Ozolainē**). Pirms 145 gadiem dzimis valodnieks, sabiedrisks darbinieks. Beidzis Rīgas Politehnisko institūtu ar būvinženiera grādu. Strādājis dažādās vietās Krievijā. Aktīvi piedalījies sabiedriskajā dzīvē, interesējies par latviešu folkloru, vācis latviešu tautasdziesmas, kuras iesūtījis K. Baronam. 1921.g. nodibināja latviešu – lietuviešu vienību, kas bija pirmā tautu tuvināšanas biedrība Latvijā. Sagatavojis "Lietuviski-latvisku vārdnīcu" (53000 vārdu). Apbalvots ar Trīszvaigžņu, Lietuvas Ģedimina, Vitauta ordeņiem.

Maijs : Gvido Augusts (1932.24.05. **Kuldīgā**). Pirms 80 gadiem dzimis gleznotājs, grafiķis, mākslas vēsturnieks 1944.g. ar ģimeni emigrējis uz Vāciju. 1949.g. ieobraucis ASV. Kopš 1966.g. piedalās latviešu trimdas un ārzemju mākslinieku darbu izstādēs

Raimonds Gerkenis(1952.08.05. **Skrundā**). Pirms 60 gadiem dzimis Uzņēmējs, miljonārs. Dibinājis Palīdzības fondu bērniem no trūcīgā ģimenēm, rīko literārā žurnāla „Karogs” un R. Gerkena romānu konkursu

rakstniekiem iesācējiem: apbalvo laureātus ar prēmijām un finansē viņu darbu izdošanu. Ziedojis **Skrundas** baznīcas atjaunošanai.

Kārlis Kreims (1867.08.05.Jaunpilī-1891.01.10.Liepājā) Pirms 145 gadiem dzimis skolotājs. Mācījies **Kuldīgas** ministrijas skolā, pēc tam Baltijas skolotāju seminārā. Strādājis par skolotāju **Ēdolē**, atvēris privātskolu. Viņš darbojies arī kā rakstnieks (pseidonīms Skābais), nodibinājis bibliotēku biedrību, vadījis kori, lasījis referātus **ēdolniekiem**. Galvenā nozīme tomēr ir folkloristika. Viņš ir viens no raženākajiem tautasdziesmu krājējiem. Kr. Barona "Latvju dainās" pavisam 3500 ir viņa pierakstītās dziesmas.

Aina Jaunzeme (1942.18.05. **Kuldīgas** pag.-2002.14.05.Rīgā.) Pirms 70 gadiem dzimusi aktrise. Beigusi Latvijas Valsts Konservatorijas Teātra fakultāti 1965. gadā. No 1965. gada bijusi Liepājas teātra aktrise. Tēlojusi galvenokārt dramatiskas un traģiskas varones. Filmējusies kinofilmās "Kļūstiet mana sievasmāte", "Kurpe". Latvijas PSR Nopelniem bagātā skatuves māksliniece (1985).

Egolfis Voldemārs Bakūzis (1912.27.05. **Kuldīgā**-2003.30.08. ASV). Pirms 100 gadiem dzimis meža ekoloģis, profesors. Beidzis Latvijas Universitātes Mežkopības nodaļu. Meža ierīcību veicis visos Latvijas privātajos mežos. 1944.g. deportēts uz Vāciju. Beidzoties karam viņš ir zinātniskais līdzstrādnieks Meža pētīšanas institūtā Ebersvaldē, Vācijā. 1947.gadā strādāja par lektoru Baltijas universitātes mežkopības nodaļā. Kad šī iestāde tiek likvidēta, viņš kopā ar ģimeni izceļojis uz ASV. Strādā par zinātnisko līdzstrādnieku Minesotas universitātē. 1959.g. ieguvis filozofijas doktora grādu.

Laimonis Zandbergs (1932.05.05. Liepājā – 1997.11.08.Kanādā.) Pirms 80 gadiem dzimis redaktors. Bērniību pavadījis **Skrundā**. Mācījies **Skrundas** septiņgadīgajā skolā. Kopā ar vecākiem 1945. g. devies bēgļu gaitās uz Vāciju, pēc tam izceļojis uz Kanādu. Sācis publicēties žurnālā "Jaunā Gaita". Bijis šī žurnāla redaktors 37 gadus.

Jūnijs : **Austris Grasis**(1942.01.06. **Rudbāržu** pag). Pirms 70 gadiem dzimis filologs, pedagogs. Kopā ar vecākiem 1944. gadā emigrējis uz Vāciju. Studējis baltu valodas, strādājis pie disertācijas par latviešu un lietuviešu kāzu dziesmu terminoloģiju, 1975.gadā ieguvis kandidāta grādu.No 1972-2007. gadam ir baltu valodas docētājs Bonnas Universitātē. Bijis Latviešu tautas augstskolas "Abrene" direktors (1987-1995). Sākot ar 60. gadu vidu publicējis dzejoļus. Aktīvi piedalās Latvijas zinātnes un kultūras dzīvē.

Oskars Sakārnis (1902.01.06. Litenes pag. Lešķu dzirnavās-1978.20.06. Stokholmā). Pirms 110 gadiem dzimis mācītājs. Mācījies Alūksnes, Cesvaines ģimnāzijā. 1922. g. sācis mācīties Latvijas Universitātes Teoloģijas fakultātē, to beidzis 1930. g. Strādājis par mācītāju Aizputē. 1936.g 12. jūl. vadījis pirmo dievkalpojumu **Kuldīgas** Sv. Annas baznīcā. Līdz šim laikam **Kuldīgas** draudze atradusies vāciskā ietekmē, viņš ir pirmais latviešu mācītājs. Strādājis arī par ticības mācības skolotāju

Kuldīgas ģimnāzijā. 1940.g. tiek ievēlēts par **Kuldīgas** iecirkņa prāvestu. Pēdējo dievkalpojumu **Kuldīgā** notur 1944.g.1.okt. Viņš emigrē uz Zviedriju, tur kļūst par draudzes mācītāju, iesaistās trimdas organizācijās un to pasākumos.

Andris Grīnvalds (1962.11.06. Aizpute). Pirms 50 gadiem dzimis sportists, pasākumu organizētājs. **Kuldīgas** Kultūras centra izpilddirektors, A/S "Kurzemes radio" raidījuma "Autolaiks" vadītājs.

Sergejs Tretjakovs (1892.20.06. **Kuldīgā**-1939.09.08.) Pirms 120 gadiem krievu padomju rakstnieks. Tēvs bijis pasniedzējs Baltijas skolotāju seminārā **Kuldīgā**. Nav ziņu, kad ģimene pārcēlusies uz Krieviju. Rakstījis dzejoļus, lugas, scenārijus filmām.

Ernests Gaudiņš (1922.29.06. Liepājas apr. Kalētu pagastmājā - 2008.10.09.) Pirms 90 gadiem dzimis zinātnieks, hab. medicīnas doktors. Mācījies **Alsungas** pamatskolā (1935.g.), **Kuldīgas** V. Plūdoņa Valsts ģimnāzija (1941.g.). Strādājis **Kuldīgas** slimnīcā, P.Stradiņa klīniskās slimnīcas Otorinolaringoloģijas centra vadītājs. Publicējis 160 zinātniskus rakstus, 6 patenti, 36 populārzinātniskus rakstus. Vadījis 6 disertāciju izstrādi. Par izciliem panākumiem praktiskajā un zinātniskajā darbā otorinolaringoloģijā mūža garumā 1996.g. Kembridžas starptautiskais biogrāfijas centrs ievēlēja viņu par Sasniegumu cilvēku, bet Amerikas biogrāfijas institūts par Gada cilvēku.

Jūlijs : **Artūrs Henriņš** (1932.14.07. **Skrundā**). Pirms 80 gadiem dzimis rakstnieks, publicists, vēsturnieks. Mācījies **Skrundas** septiņgadīgā skolā, beidzis **Kuldīgas** vidusskolu 1952. gadā. No 1952.-1957. gadam studējis Universitātē Vēsturi. Strādājis laikrakstos "Cīņa", "Neatkarīgā Cīņa", "Neatkarīgā Rīta Avīze". Sarakstījis vairākas vēsturiska satura grāmatas.

Jēkabs Lautenbahs-Jūsmiņš (1847.20.07.Matkules pag. Dzirspalvjos-1928.19.09.Rīgā).Pirms 165 gadiem dzimis rakstnieks, folklorists, valodnieks, pedagogs. Mācījies **Kuldīgas** apriņķskolā (1863-1865), četrus gadu **Kuldīgas** ģimnāzijā. Strādājis par rakstveža palīgu **Rendā**. Tērbatā studējis teoloģiju, vēlāk arī filoloģiju un filozofiju. No 1878-1918.g. Bijis Tērbatas Universitātes Vēstures un filozofijas fakultātes mācībspēks (latviešu valodas lektors). 1889.g. devies uz Kurzemi pētīt latviešu valodas izloksnes. 1924.g ievēlēts par Latvijas Universitātes doktoru baltu filoloģijā. Apbalvots ar Triju Zvaigžņu ordeni.

Mārīte Milzere (1952.01.07.Liepājas raj. Cīravā). Pirms 60 gadiem dzimusi pedagoģe, filoloģe. Strādājusi par latviešu valodas skolotāju Ugālē, Rīgā, **Kuldīgas** mākslas un humanitāro zinību skolā, V.Plūdoņa **Kuldīgas** ģimnāzijā, Minsteres latviešu ģimnāzijā (Vācijā) u.c. Ir vairāku mācību grāmatu autore. Patreiz strādā laikraksta "Kurzemieks" redakcijā par numura redaktori.

Augusts : **Ilgvars Upeniņš** (1932.28.08. **Alsungas** pag. "Liezonēs"). Pirms 80 gadiem dzimis teātra darbinieks. Mācījies **Alsungas** vidusskolā. 1952.g.

pabeidzis Rīgas finansu-kredīta tehnikumu ekonomistu fakultāti. Strādājis Liepājas teātrī par galveno administratoru, skatuves meistarū, 1959.g. strādā Valmieras teātrī par režisora palīgu un aktieri. 1979. g. sācis strādāt Rīgas Operas un baleta teātra administrācijā par uzveduma daļas vadītāju.

Janis Juris Vidiņš (1862.28.08.**Turlavas** pag.-1931.26.04. **Turlavas** pag.). Pirms 150 gadiem dzimis Žurnālists, tulkotājs. Mācījies **Kuldīgas** vācu ģimnāzijā. Studējis tieslietas Tērbatas Universitātē, pēc tam filoloģiju Pēterburgas Universitātē. Strādājis laikrakstos "Dienas Lapa", "Mājas Viesis", "Latvija", "Liepājas Atbalss". 1904.g. iestājies Lauksaimniecības institūtā Leipcigā, kuru pabeidzis ar agronoma diplomu. Periodikā rakstījis par valodniecības jautājumiem. Sastādījis vācu un krievu valodas mācību grāmatas, vācu-latviešu valodas vārdnīcu, svešvārdu vārdnīcu. Universitātē.

Indriķis Zeberīņš (1882.30.08.**Snēpeles** pag.- 1969.18.05.Rīgā). Pirms 130 gadiem dzimis gleznotājs, grafiķis. Mācījies **Kuldīgas** pagastskolā. Studējis J. Rozentāla studijā Rīgā, Ķeizara mākslas veicināšanas biedrības skolā Pēterburgā. Beidzis Latvijas Mākslas akadēmijas J.R. Tilberga figurālās glezniecības meistardarbnīcu. Izstādēs piedalījies no 1930.g. Kultūras fonda godalgas laureāts.

Septembris : **Sīmanis Berģis** (1887.29.09. **Skrundas** pag.- 1938.28.02. Krievijā). Pirms 125 gadiem dzimis rakstnieks, sabiedriska darbinieks. Aktīvs 1905. gada revolūcijas propogandists un cīnījies Aizputē, Liepājā, **Skrundā**. 1906. gadā emigrējis uz Austrumprūsiju, ASV. No 1920.g. Padomju Krievijā bijis dažādos amatos, Vissavienības Padomju rakstnieku 1. kongresa delegāts 1934.g. Represēts 1937.gadā, pēc nāves rehabilitēts.

Mirdza Dreimane(1922.09.09.**Kurmāles pag.**). Pirms 90 gadiem dzimusi keramiķe. 1950.gadā beigusi **Kuldīgas** daiļamatniecības vidusskolu. Absolvējusi Latvijas Mākslas akadēmijas Keramikas nodaļu 1956.gadā. Izstādēs piedalās no 1955. gada. 1961. gadā Tautas saimniecības sasniegumu izstādē saņēmusi mazo sudraba medaļu.

Oktobris : **Aivars Brencis** (1947.14.10. **Snēpele**). Pirms 65 gadiem dzimis gleznotājs. Tēlotājas mākslas studijas "Kuldīgas paleta" biedrs. Glezno ainavas, kluso dabu.

Arnolds Skara (1907.08.10.**Kuldīgā** – 1987.02.04.Rīgā). Pirms 105 gadiem dzimis dziedātājs. **Kuldīgā** mācījies klavierspēli, dziedājis vokālajā ansablī un sapņojis kļūt par operdziedātāju. 1931.g.strādājis Rīgā un mācījies Fišera-Ferri vokālajā studijā. 1939.g. debitējis Liepājas operā. 1944.g ticis uzņemts Drēzdenes operas trupā, 1945.g. atgriezies Latvijā un strādājis Rīgas operas teātrī. Piešķirts Latvijas PSR Nopelniem bagātā skatuves mākslinieka nosaukums 1954. gadā.

Mārtiņš Hartmannis (1882.18.10. **Kuldīgas** pag.-1941.27.07.Maskavā) Pirms 130 gadiem dzimis militārs darbinieks, diplomāts. Mācījies **Kuldīgas** ministrijas skolā, Viļņas Karaskolā, Francijas un Krievijas kara akadēmijā. Bijis Latvijas Kara skolas dibinātājs. 1929. gadā viņam piešķīra ģenerāļa pakāpi. Apbalvots ar Lāčplēša kara ordeni, Trīs zvaigžņu ordeni, Polijas ordeņi "Polonia Restituta", "Krzyż Walechnych", Igaunijas Brīvības krusts, Igaunijas Baltā Ērgļa ordenis, Somijas Baltās Rozes ordenis, Francijas Goda Leģiona ordenis, Lietuvas Ģedimīna Ordenis, Zviedrijas Šķēpa ordenis, Krievijas Sv. Annas ordenis un Sv. Staņislava ordenis.

Guntars Sietinš(1962.23.10. **Kuldīgā**). Pirms 50 gadiem dzimis grafiķis, gleznotājs. Mācījies **Kuldīgas** V. Plūdoņa ģimnāzijā, beidzis Latvijas Mākslas akadēmijas Grafikas nodaļu (1988). Kopš 1997.g.strādā Latvijas Mākslas akadēmijā par pedagogu, no 1999.g. ir Grafikas nodaļas vadītājs. No 2001.g. ir asociētais profesors. Izstādēs piedalās no 1986.g. Ir bijušas vairākas personālizstādes, piedalījies izstādēs gan Latvijā, gan ārzemēs. Darbi ieguvuši atzinību un godalgas.

Novembris : **Gustavs Vilhelms Braže** (1802.09.11. **Īvandes** pag. Edzes mācītājmuižā -1883.19.06. Liepājā, apbedīts Nicā. Pirms 210 gadiem dzimis mācītājs, mācību grāmatu autors. Studējis teoloģiju Tērbatas Universitātē. Nicā ierīkojis pirmo skolu. Aktīvi darbojies Latviešu literārajā (draugu) biedrībā. Veicinājis latviešu valodas gramatikas terminu izstrādi. Ieviesis vairākus ģeometrijas terminus (līnija, trijstūris, četrstūris, katete), Termina "jaunlatvieši" radītājs. Sagatavojis latviešu-vācu (4000 vārdu) un vācu-latviešu vārdnīcu (8000 vārdu) [Liepāja, 1875].Izdevis divas latviešu valodas mācību grāmatas.

Jēkabs Sprinģis (1907.28.11.**Klosteres** pag.- 2004.19.11. Rīgā). Pirms 105 gadiem dzimis gleznotājs, mākslas pedagogs. Mācījies Liepājas mākslas amatniecības skolā, 1936.g. beidzis Latvijas Mākslas akadēmiju.. No 1936.g. līdz 1969.g. strādājis par zīmēšanas skolotāju Talsos. Izstādēs piedalās no 1936. gada, darbi bijuši arī ārzemēs. 2004.g. apbalvots ar Latvijas Mākslinieku Savienības Gada balvu.

Decembris : **Uldis Brauns** (1932.19.12. Lutriņu pag.). Pirms 80 gadiem dzimis kinooperators, kinorežisors. Beidzis Vissavienības Kinematogrāfijas institūtu Kinooperatoru fakultāti. Viņa uzņemtām filmām raksturīgs poētisks, vispārināts skatījums, metaforiska domāšana. No 1974. gada dzīvo **Vārmes** pagasta Upeskalnos".

Ernests Felds (1912.12.12. **Skrundā**-1998.14.04.**Skrundā**). Pirms 100 gadiem dzimis kordiriģents. Beidzis Liepājas Valsts komercskolu. Diriģējis **Skrundas** jaukto kori, **Raņķu** sieviešu kori, vīru kora "**Skrunda**" dibinātājs un diriģents. Pirmais **Skrundas** goda iedzīvotājs.

Harijs Liepiņš (1927.15.12. Ipiķu pag.-1888.03.08.Rīgā). Pirms 85 gadiem dzimis aktieris. 1935.g. pārcēlies uz Rīgu. Kara laikā iesaukts vācu gaisa spēku izpalīgos, pēc kara bijis ieslodzīts Vorkutas nometnē. Pēc atgriešanās Rīgā uzsācis mācības Dailes teātra studijā, ko pabeidzis 1949.g. Turpmāko darbību saistījis ar Dailes teātri. Filmējies no 1955. gada. Vasarās dzīvojis **Skrundas** pusē "Lejasmāļos". Viņa vārdā ir nosaukta balva, kuru kopš 2005.g. piešķir Latvijas aktieriem. aktieriem.

Oto Ūdentiņš (1892.19.12.Liezeres pag.-1988.22.01.Rīgā). Pirms 120 gadiem dzimis militārais darbinieks. Mācījies Baltijas skolotāju seminārā **Kuldīgā**. Strādājis par skolotāju Liezerē. Mācījies karaskolā. No 1941.-1946.g. Ģenerālštāba akadēmijas (Maskavā) mācībspēks, no 1946.-1956.g. Latvijas valsts Universitātes Kara katedras priekšnieks. Apbalvots ar Lāčplēša kara ordeni, Trīs zvaigžņu ordeni, Viestura ordeni, aizsargu Nopelni krustu, Krievijas Sv. Annas ordeni, Sv. Staņislava ordeni, divi PSRS Sarkanās zvaigznes ordeni.

Ludmila Japeniņa (1937.26.12. -2008.29.07 **Kuldīgā**). Pirms 75 gadiem dzimusi dzejniece. Strādājusi **Kuldīgas** 1. vidusskolā, **Kuldīgas** pamatskolā par bibliotekāri. Rakstījusi dzeju, tie pārsvarā ir reliģiski vēstījumi, kas balstīti Bībeles citātos. Iznākušas vairākas dzeju grāmatas.

Ilga Rudene (1942.20.12. **Skrundā** – 2009. **Skrundā**). Pirms 70 gadiem dzimusi dzejniece. Beigusi **Skrundas** astoņgadīgo skolu, strādājusi **Kuldīgas** plaša patēriņa Preču tirdzniecības apvienībā. Dzejas sākusī rakstīt 1961. gadā. Publicējusies laikrakstos "Padomju Zeme", "Literatūra un Māksla", "Kurzemnieks" u.c. Iznākusi dzejoļu grāmata "Mozaīka" (Rīga, 1994).

Ir 2011. gada jubilāri, bet nav zināms mēnesis :

Anna Graudiņa (1922.) Pirms 90 gadiem dzimusi keramiķe. Dzimusi **Snēpeles** pagastā. Mācījusies Kaučmindes mājturības skolā, 1944.g. beigusi Liepājas lietišķās mākslas vidusskolu, kur specializējusies keramikā. Otrā pasaules kara beigās emigrējusi uz Vāciju, pēc tam uz ASV. Piedalījies izstādēs, strādājusi skolās. Piešķirta Kultūras fonda prēmija.

Sarmīte Heringa (1962.**Kuldīgā**.) Pirms 50 gadiem dzimusi gleznotāja. Mācījusies **Kuldīgas** V. Plūdoņa ģimnāzijā, beigusi Liepājas lietišķās mākslas vidusskolas

koftēlniecības nodaļu (1991). Strādājusi **Kuldīgas** Bērnu mākslas skolā par skolotāju. Darbojusies **Kuldīgas** tēlotājas mākslas studijā "Kuldīgas palete". No 1989.g. piedalās izstādēs. 1996.g. pārceļas uz Liepāju.

Elvīra Tīdemane (Hanele) (1902.-1980.) Pirms 110 gadiem dzimusi kultūras darbiniece. No 1940. g. muzeja darbiniece, **Kuldīgas** muzeja direktore (1942.-1954.), kā arī pati pirmā **Kuldīgas** lietišķās mākslas skolas direktore 1954.g. Apbalvota ar medaļu "Par teicamu darbu". Mākslinieka Jāņa Ferdinanda Tīdemaņa sieva, daudzu gleznu modele. Beļģijā viņu iesauca par Haneli.

Gada notikumi :

- Pirms 770 gadiem (1242) Ordeņa mestrs Dītrihs fon Gruningens pavēlēja būvēt mūra pili Ventas krastā pie rumbas. Pils (1242.-1245.), lika pamatus tagadējai **Kuldīgai**.
- Pirms 410 gadiem (1602) **Kuldīgu** piemeklē briesmīga mēra sērga.
- Pirms 405 gadiem (1607. 08.02.) Anglijas karalis Jēkabs I (James I) nosūtījis kādu militāra rakstura ieteikuma vēstuli Kurzemes hercogam **Vilhelmam**. Tas ir pirmais zināmais dokuments, kas apliecina attiecību sākumu starp Kurzemi un Angliju. Hercogs **Vilhelms** savam dēlam dod vārdu **Jēkabs** (dz.1610), cerot, ka Anglijas karalis varētu būt viņa krusttēvs. Kā dāvanu vēlākos gados hercogs vairākas reizes uz Angliju nosūta piekūnus.
- Pirms 370 gadiem (1642) Gotharda Ketlera mazdēls **Jēkabs Ketlers** kļūst par Kurzemes hercogu.
- Pirms 365 gadiem (1647) celta tagadējā **Ēdoles** baznīca, pirmā baznīca celta pirms 390 gadiem (1622.-1623.g.).
- Pirms 360 gadiem (1652) **Kabiles** muižas īpašnieks Bergs uzceļ **Kabiles** baznīcu.
- Pirms 350 gadiem (1642.-1681) sākas hercoga **Jēkaba** valdīšanas laiks.
- Pirms 310 gadiem (1702) **Kuldīgu** apmeklē Zviedrijas karalis Kārlis XII.
- Pirms 310 gadiem (1702) pie **Kuldīgas** hercoga pils ir liels dārzs, kurā diezgan haotiski juku jukām audzētas pupas, zirņi, burkāni, kartupeļi ar kliņģerītēm, salvijām un citām puķēm. Bijuši arī augļu koki.
- Pirms 245 gadiem (1767) **Raņķos** sākta bērnu skološana.
- Pirms 220 gadiem (1792) celta **Valtaiķu** baznīca.
- Pirms 165 gadiem (1847) ārsts un valodnieks **Juris Bārs** ieteic reformēt latviešu ortogrāfiju un pāriet no gotiskā šrifta uz latīnisko. Tomēr jaunā ortogrāfija ieviešas ļoti lēni un vecā tiek lietota atsevišķos gadījumos līdz pat 1940. gadam.
- Pirms 135 gadiem (1877) atklāta **Kuldīgas**-Griķu pagastskola, tagadējā **Kuldīgas** 2. vidusskola..
- Pirms 130 gadiem (1882) dibināta **Kuldīgas** Sadraudzības biedrība, dedzīga latvietības paudēja.
- Pirms 80. gadiem (1932.) likvidē **Kuldīgas** cietumu Liepājas ielā, tā telpās iekārto pasta kantori.
- Pirms 75 gadiem (1937) **Kuldīgā** atklāj jaunu tirgus laukumu, tagadējo Pilsētas laukumu.

- Pirms 55 gadiem (1957) **kuldīdznieki** sāk skatīties Rīgas televīzijas raidījumus.
- Pirms 35 gadiem (1977.01.09.) atvērta **Kuldīgas** 3. vidusskola, tagadējā **Kuldīgas** Centra vidusskola.
- Pirms 10 gadiem (2002) **Alsungā** parādās jauni vēja ģeneratori.
- Pirms 5 gadiem (2002.04.09.) **Alsungas** un **Gudenieku** pārstāvji piketē pie Ministru kabineta, prasot suitu tiesības saglabāt, savu vēlētu pašvaldību arī pēc gaidāmās novadu reformas.

Informāciju apkopoja:

Kuldīgas Galvenās bibliotēkas Novadpētniecības sektora vadītāja
Hedviga Šteinberga
Tālrunis 63350282
e-pasts: hedvigas@inbox.lv